

Leto XXI.

TRGOVSKI LIST

Številka 120.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-681. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.958.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 31. oktobra 1938

Cena posamezni številki din 150

Dan varčevanja

Kakor povsod drugod po svetu, tako je tudi pri nas določen 31. oktober kot dan varčevanja. Potrebna in koristna je propaganda za dvig varčevanja, toda še bolj nujno in potrebno je, da se za varčevanje ustvarijo dobri pogoji.

Ne more pa se reči, da bi bile danes po svetu razmere takšne, da bi mogli biti ljudje navdušeni za varčevanje. Do skrajnosti napete politične razmere pomenijo stalno nevarnost vojne. Komaj mesec dni je od tega, ko smo vsi preživljali takšno vojno nevarnost in ko so ljudje iz strahu pred vojno dvigali po vseh državah svoj denar iz denarnih zavodov. Poznejše pomirjenje politične napetosti je sicer dalo ljudem pogum, da so zopet vrnili svoje vloge v denarne zavode, toda mnogi so še nadalje obdržali denar doma ali ga pa poslali v varnejše države. Zato ni pričakovati, da bi se sedanja tezavracija denarja tako kmalu nehala. Za varčevanje je pač treba ustvariti tudi ugodne pogoje.

Nadaljnja velika ovira varčevanja je prodirajoča etatizacija, ki vedno manj spoštuje pravice zasebnikov. Saj ni dolgo tega, ko je neki zelo odgovoren političen voditelj v neki nam sosedni državi dejal, da je prav mogoče, da čez noč ne bodo bankovci nič vredni, ker se bodo izdali novi. Jasno je, da se na ta način ne more pospeševati varčevanje. Kajti kdor varčuje, hoče tudi imeti gotovost, da mu bo pri varčevanju denar ostal, in sicer edino njemu, a da tudi vrednost prihranjenega denarja ne bo padla. Te zavesti pa ljudje nimajo in zato tudi ne več tistega veselja za varčevanje kakor nekdanj.

Vse polno pa je tudi ljudi, ki bi radi varčevali, pa ne morejo, ker nimajo nič toliko zaslužka, da bi krili tudi svoje do skrajnosti reducirane izdatke. V času, ko pada kupna moč ljudi, je težko propagirati varčevanje, zlasti še, če v istem hipu draginja raste.

Vse to so vzroki, da je učinek dneva varčevanja po svetu vedno manjši in da bo imel kmalu le še platičen pomen. Vsi vemo, da je dobro in koristno varčevati in zlasti še koristno, če se navaja k varčevanju mladina. Toda posebnih uspehov pri današnjih razmerah po svetu ni mogoče doseči.

Tudi pri nas v Jugoslaviji bi moglo imeti varčevanje večji uspeh, če bi bili pogoji za varčevanje bolj ugodni. Predvsem je znano, da ima naše ljudstvo velik smisel in veliko voljo za varčevanje. Ne more pa se reči, da bi se šlo tej volji kaj posebno na roko.

Tako n. pr. zahtevajo naše hranilnice že leta in leta zakon o hranilnicah. Pa zaman so vse te zahteve in čeprav se pri nas prav pridno fabricirajo zakoni, vendar ne moremo dobiti zakona o hranilnicah. A brez tega zakona se hranilnice ne morejo dobro razvijati. Uspešno poslovanje hranilnic pa je eden temeljnih pogojev za varčevanje, ker v hranilnice se steka prihranjeni denar.

Leta in leta zahtevajo slovenske hranilnice tudi, da se sme nalagati pupilni denar v samoupravne hranilnice. Desetletja so slovenske hranilnice ta denar tudi varno hranile in niti en vinar tega denarja ni bil v slovenskih hranilnicah izgubljen. Tudi s to zahtevo slovenski denarni zavodi še niso mogli prodreti in tudi to škoduje varčevanju. Kajti jasno je, da imajo ljudje vse drugačno za-

upanje, kadar je njih denar v zavodu, ki jim je pred očmi, kakor pa, če je denar v zavodu, ki ga poznajo le po imenu. Ni pa za samoupravne hranilnice pravica sprejemanja pupilnega denarja važna le iz razloga povečanja njih finančnih sredstev, temveč pomeni

ta pravica uradno priznanje njih solidnosti, ker jim država zaupa denar mladoletnih.

Potrebno in koristno je varčevanje, ker samo z varčevanjem se ustvarja narodni kapital, ki je potreben za gospodarski napredek države in naroda. Propaganda var-

čevanja je zato potrebna. Toda prav tako je potrebno skrbeti za to, da se bo moglo varčevanje razvijati in da ga neugodne razmere ne bodo ubijale. Zdi se nam, da se danes več govori o varčevanju, kakor pa se dejansko za varčevanje stori.

gla premagati do danes. In zato se cene surovinam niso mogle popraviti, kakor se je moglo to opaziti na vseh svetovnih trgih in brez ozira, za katere surovine je šlo. Linija cen je od lanskega leta dalje v stalnem padanju.

V marcu je notiral bušelj pšenice v Winnipegu 148'75 centov, v aprilu 1938. le 119'38 in danes 61. Res je, da je to nazadovanje nastalo v veliki meri zaradi letošnje rekordno dobre pšenične žetve, ki je dosegla 25,5 milijona ton, za 1 milijon ton več ko v letih najboljših žetev. Toda prav tako so padle tudi cene za kakao, meso, loj itd. Tako je nazadovale kava v New Yorku od 9'25 centov v marcu 1937. na 55 centov v septembru 1938., londonske cene kava pa v istem času od 52 na 22 šilingov.

Najbolj zanimivo pa je to, da se niso mogle popraviti cene niti onim surovinam, ki jih potrebuje vojna industrija. Baker je n. pr. notiral v Londonu v marcu 1937. 73'12 funtov za tono, danes le okoli 40 funtov. Svinec je v istem času padel od 31'94 na 14, volna od 35'6 na 22, kavčuk od 13'44 na 7'05, bombaž v New Yorku od 15'25 na 8'40. Nespremenjene so ostale cene le za petrolej in surovo olje, dvignile pa so se cene za staro železo. Iz tega se vidi, da oboroževanje ni moglo zaustaviti nazadovanja cen.

To dokazuje, da je zboljšanje evropskega gospodarstva možno le, če se zboljša politična situacija, da se poveča zasebna delavnost v gospodarstvu in se tezavrirani denar zopet vrne v gospodarstvo. To politično pomirjenje pa mora omogočiti boljše razdelitev surovin in šele potem se bodo cene za surovine zboljšale.

Zbor Centrale industrijskih korporacij

bo v četrtek, dne 10. novembra ob 10. dopoldne v Novem Sadu v dvorani Zbornice za TOI, Bulvar kraljice Marije, s tem dnevnim redom:

1. Javne nabave.
2. Davčna obremenitev industrije, zlasti pa njenega produkcijskega procesa.

Ustanovitev angleško-jugoslovanske zbornice v Zagrebu

V četrtek je bila v posvetovalnici trg. ind. zbornice v Zagrebu ustanovna skupščina angleško-jugoslovanske trg. zbornice. Skupščini je predsedoval predsednik zagrebske zbornice za TI dr. Krasnik. Skupščina sta se med drugim udeležila tudi angleški konzul Rapp in angl. trgovinski ataše v Beogradu Stattock. Nova zbornica šteje 162 članov, od katerih je 35 angleških industrijev iz raznih mest Vel. Britanije. Za predsednika zbornice je bil izvoljen dr. Krasnik, od Slovencev pa so bili izvoljeni: predsednik Zveze industrijev Avgust Praprotnik, gen. tajnik zbornice za TOI, Ivan Mohorič, in lastnik predilnice v Trziču Andrej Gassner.

Pričakuje se, da se bo v kratkem ustanovila tudi v Londonu jugoslovansko-britanska trg. zbornica.

Urad nove angleško-jugoslovanske zbornice vzdržuje zaenkrat zagrebska zbornica za TI.

Širite »Trgovski list«!

Jeklo in stavbarstvo

Težave italijanske gospodarske avtarkije

Že lani so ideologi italijanske avtarkije pozvali stavbenike na potrebno varčevanje jekla v stavbarstvu, da bi se čim bolj znižale uvozne potrebe te stroke in se s tem prihranilo zlato. Avtarkične smernice za stavbarstvo so poskušali opreti tudi na statistiko o stanju avtarkije v gradivu in na zlati indeks najvažnejših predmetov, ki so ju sestavljale korporacije.

Letos se postavlja to vprašanje na nov način, predvsem zaradi trditve strokovnjakov, zlasti inženirjev Einaudija in Gandolfa, ki pravita, da izločitev železa kot tehničnega ograjda ne more dati avtarkiji nobene koristi. Pri železobetonu znaša v ograjdu porabljeno železo polovico vsega potrebnega železa. Druga polovica so jeklene vezi ali tako imenovano vidno jeklo.

V zvezi s tem je treba razpravljati o avtarkiji v stavbarstvu. Gre predvsem za železo, potrebno pri zagotovitvi. Za to vrsto železnega gradiva so bile predpisane največje omejitve in tu si obeta Italija od napredka tehnike še novih možnosti za povečanje avtarkije. Vendar se oglašajo že tudi odločne diskusije proti pretiravanju in vedno bolj se uvideva, da je treba te omejitve odpraviti, čeprav se priznava potreba varčevanja z zlatom, ki bi ga požrl uvoz gradiva. Predvsem pa opozarjajo nasprotniki omejitve na to, da je treba upoštevati, v koliko taka izločitev železa ne bo napravila iluzoren ves uvozni prihranek.

Varčevanje

Doslej so se napravili mnogi poskusi o pomenu zamenjave oz. nadomestitve železnega zagoščevanja z lesenim zagoščevanjem za dosego avtarkije. V ta namen bi morala predvsem italijanska topilna industrija poskrbeti za izdelavo dvokrilnih nosilcev ali profilov, ki bi se pa mogli uporabiti samo za to, in pri katerih bi se moglo prihraniti 50% železa. Takoj se mora pripomniti, da bi bil tudi les, ki bi nadomestil železo, po večini tujega izvora: črna smreka, pitch ali švedska in ruska smreka, macesen itd.

Uporabljati se morajo in se uporabljajo v stavbarstvu taka smolnata gradiva zato, ker jamčijo največjo trdnost, so najbolj odporna proti vremenskim vplivom in se z najnavadnejšo prepojitvijo obranijo črvojednosti. Vzdržijo pa tudi toplotne spremembe brez krivin, ki bi škodovala vezavi.

Dokazi strokovnjakov

Inženir Ignac Bartoli obravnava v »Giornalu d'Italia« pri teh vprašanjih izredni primer iz »Casabelle« 1936 in sicer okno iz jekla in okno iz lesa s približno ploščino 2 m² (1'10×1'90). Stroški po valutnem stanju leta 1938. za 1 q jeklenih nosilcev (surovine) so 25 lir in po večini za izdelek celo

33 lir. Če se v danem primeru porabi 45 kg železa, velja torej kos 11'20 do 15 lir. Stroški za les pa so pri uvozu za tujo valuto 100 dolarjev za tisoč čevljev ali 2'36 za kubik, Fiandra velja celo 25 šterlingov standard, t. j. 4'673 kubičnega metra. Lesena zagostitev bi torej veljala 65 lir in tudi če bi se polovica izdelala iz domačega, slabega lesa, je še vedno popolnoma jasno, da stane kovinska izdelava eno tretjino ali celo polovico manj ko lesena izdelava.

Če uporabljajo jeklo, ki jo morajo upoštevati, se pa tudi nikakor ne pospešuje avtarkija. Jekla predstavljajo velik del pasive v italijanski trgovinski bilanci, in čeprav ne toliko kot plemeniti les, pa vendar še neprimerno večji dolg ko uporaba in uvoz železnih profilov. S tem noče pisec reči, da bi se moral les nadomestiti z železom, temveč samo ugotavlja, da je moderna železna izdelava oz. zagostitev v stavbarstvu dosti bolj avtarkična ko uvozno-lesena. Za mnoge predmete in dele je pa železo naravnost nenadomestljivo, kar je razvidno pri reševanju mnogih problemov: velikih odprtih pri vojašnicah, palačah, sanatorijih, avlah, tovarnah, skladiščih, dvoranah, ki so se mogle graciozno izdelati samo z moderno kovinsko zaplnitvijo.

Prav tako omogočajo vitki železni nosilci mnogo večjo osvetljevalno ploskev ko navadni leseni okvirji. Kake gradbene novosti in modne kaprice se tu ne dajo opravičiti proti potrebam zraka.

Uporaba starega jekla

Avtarkija jekla ima nek drug pomen, ki ga je treba osvetliti: ponovno uporabo, ker je vedno uporabna rezerva, a letna zbirka orodja in odpadkov je velik del

Kljub rastočemu oboroževanju padajo cene surovin

Münchenski sporazum ni prinesel nobenega pomirjenja v politični situaciji, kar najbolj jasno dokazuje rastoče oboroževanje. Tako so pred kratkim poročali listi, da zahteva ameriška vlada naknadni kredit poldruge milijarde dolarjev za oboroževanje, Anglija pripravlja novo posojilo v višini ene milijarde funtov za oboroževanje. In še je velikemu delu angleške javnosti tempo angleškega oboroževanja prepočasen. Pričakovati bi bilo, da bi to pospešeno oboroževanje celo dvignilo gospodarsko življenje in tudi zboljšalo cene surovinam. Toda to se ni zgodilo in kljub oboroževanju cene surovinam padajo. Zopet se izkazuje stara resnica, da izdatki za neproduktivne stvari ne olajšajo gospodar-

stava in da zato tudi oboroževanje nima onega gospodarskega pomena, kakor mu ga hočejo nekateri pripisovati. Za oživljenje gospodarskega življenja so druge komponente mnogo važnejše.

In ena teh komponent so zasebne investicije. Pričakovalo se je, da bo nova konjunktura, ki se je začela letos poleti v Ameriki, povzročila konjunkturo tudi v Evropi. Ti upi pa so se hitro izjalovili. Zaradi velike politične napetosti, ki je kmalu potem nastala, so postali ljudje nezaupljivi in niso hoteli tvegati svojega denarja v nova podjetja, temveč so ga začeli nalagati v zlato, ki so ga pa tezavrirali. Zlato se je s tem izločilo iz gospodarskega prometa in s tem nastala stagnacija se ni mo-

že uporabljenega železa, starega tri do štiri desetletja. Razen iz železobetona, kjer ni priporočljivo, se more torej sčasoma pridobiti mnogo jekla iz starih konstrukcij. Načrt italijanske topilniške avtarkije, ki hoče omejiti uvoz tujega orodja, se naslanja zato na zbiranje domačih odpadkov in starega železa.

Pisec noče s tem spodbujati večjo uporabo jekla, ki je od oblasti natanko določena po višjih narodnih interesih. Hoče samo opozoriti na natančno stopnjo avtarkije za posamezne predmete in gradiva, ki bo mogla upravičiti tudi premik v konsumu in uporabi celo nasproti tradiciji. Jeklo se bo moralo uporabljati varčno, a zato še ne v nasprotju z avtarkijo. Zahtevati smemo boljše izrabo železa. Zato pa je potrebna obširna revizija omejitev in predpisov za stavbarstvo. Javne uprave, ki se znajo tako dobro igrati z zniževanjem na licitacijah, bi morale gledati tudi na sistem dela in dajati prednost ne samo najnižjim ponudnikom, temveč najnižjim celotnim stroškom v zvezi z učinkom.

V dobi, ko se plačajo goriva po kalorijah, ki jih dajejo, pesa po količini sladkorja, se tudi železo ne sme ocenjati samo po naporu, ki je potreben za dviganje in prenos. Potem se bo poraba jekla zmanjšala sama najbolj tam, kjer ne bo nobenih predpisov za omejitve, ne gospodarskih in ne tehnično normiranih. Vrniti se je treba na praktično stališče ter ukreniti kaj zaradi pomanjkanja železa.

Nerazčiščeno je torej še vedno vprašanje: ali ne bodo omejitve ali kontingentiranje tako premaknili konsum, da bodo izdatki v valutah še narasli. Če bi bilo tako, potem so vse omejitve v uporabi ali potrošnji železa z avtarkičnega stališča neopravičene.

Trgovsko društvo v Celju

prilredi v soboto dne 5. novembra 1938 ob 8. uri zvečer in v nedeljo dne 6. novembra 1938 ob 9. uri dopoldne predavanje o tekstilni stroki. V soboto zvečer bo predaval direktor Drž. tekstilne šole v Kranju dr. inž. Franjo Kočevar o tekstilnih surovinah in v kolikor mu bo dopuščal čas, tudi o glavnih skupinah bravil, v nedeljo dopoldne pa bo strokovni učitelj iste šole Maks Stupica razložil osnovne pojme v dekompoziciji tkanin. Predavanje bo v veliki dvorani Obrtnega doma v Celju, Vodnikova ulica.

Udeležite se obeh zanimivih in poučnih predavanj v čim večjem številu!

Za večji izvoz lesa v Italijo

»Jug. Kurir« poroča, da zahtevajo lesni izvozniki, da se čimprej razveljavijo vse omejitve za izvoz lesa v Italijo. »J. K.« poroča nadalje, da se bo na bližnjih pogajanjih z Italijo v Rimu razpravljalo tudi o povečanju našega izvoza v Italijo. Tudi o večjem izvozu naše celuloze v Italijo se bo govorilo na teh pogajanjih.

Praška trgovinska zbornica zahteva revizijo trgovinskih pogodb

Praška trgovinska zbornica je izročila predsedniku vlade ter vsem gospodarskim ministrom spomenico, v kateri med drugim navaja:

Nova orientacija se mora izvesti ne le v zunanji in notranji politiki Češkoslovaške, temveč tudi v njeni gospodarski politiki.

Po izvršeni razmejitvi bo Češkoslovaška razmeroma v večji meri agrarna država, dočim bo njen pomen kot industrijske države zmanjšan. Zmanjšanje števila industrijskih podjetij, ki so predelovala surovine, bo tudi zmanjšalo čisl. uvoz ter bo zato Češkoslovaška od uvoza manj odvisna. S tem pa bo narasel pomen notranjega trga. Pri preseljevanju industrije iz enega kraja v druge mora postopati vlada z največjo previdnostjo. Nikakor ni treba, da bi se delalo z naglico. V prvi vrsti se je treba pri preseljevanju industrije ozirati na celotno gospodarsko strukturo Češkoslovaške. Posebno potrebno je, da se izdajo v obrambo obrta nujni ukrepi. Za odpiranje novih obrtniških podjetij naj se uvede sistem koncesij.

Glede zunanje trgovine naj se izdela nova carinska tarifa. Poleg tega naj se revidirajo prav vse trgovinske pogodbe Češkoslovaške z drugimi državami. Tudi vsi plačilni in klirinški sporazumi naj se pregledajo. Posebno je treba pregledati one pogodbe, ki vsebujejo ugodnosti za industrijo, ki je na sudetskem ozemlju. Zlasti potrebna pa je revizija trgovinskih pogodb s sosednimi in z balkanskimi državami. Izvoz se mora na vse načine pospeševati.

Prometno omrežje, železniško in cestno, se mora prilagoditi novim razmeram. Davki se ne smejo povečati, vse terjatve in dolgotrajne s sudetskim ozemljem pa je treba urediti po kliringu.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 29. oktobra objavlja: Ukaz o izločitvi krajev Peče, Gornje Brezovo, Lončarjev dol in Žigarski vrh iz občine Sevnica in priključitvi občini Blanca — Dopolnitev pravilnika o postranskih prejemkih uslužbencev državno-prometnih naprav — Pojasnilo o carinjenju knjigoveškega platna — Pojasnilo o carinjenju antracita ter gumbov — Konvencijo o suženstvu (Kaj to še ni odpravljeno?) — Telefonski in telegrafski promet s tujino — Objave o spremembah meje med župnijami Št. Vid pri Stični, Stična in Javorje pri Litiji — Razne objave iz »Službenih novic«.

Rezultat zadnjih trgovinskih pogajanj z Nemčijo

Zveza industrijcev v Ljubljani je razposlala naslednjo okrožnico o zasedanju stalnega jugoslovansko-nemškega gospodarskega odbora. Zaradi velike važnosti teh pogajanj objavljamo okrožnico Zveze, oz. sporočilo našega trgovinskega ministrstva v celoti: Na zasedanju imenovanega odbora, ki je bilo od 6. do 25. oktobra, so se dosegli ti rezultati:

1. Naša uvozna carina na kaolin iz car. tar. post. 147/1 b se zniža na zl. din 1'— . V zvezi s tem naj se avtonomno znižajo dotične postavke iz tar. št. 147, 151 in 164.

2. Vprašanje znižanja uvozne carine na **vival** se je odložilo za prihodnji sestanek, ker Nemci niso predložili zahtevane analize.

3. Znižanje uvozne carine na **tkanine iz žime** je naša delegacija odbila.

4. Ker je **papir za konserviranje krzna** impregniran papir ter bi s sprejetjem nemškega predloga doletela ista usoda tudi ostali impregnirani papir, ki ga proizvajamo, se uvrsti papir za konserviranje krzna v car. tar. post. 454/2 z zl. din 35'—, kolikor znaša carina za pergamentni papir in njegov nadomestek.

5. Odbili smo zahtevo za znižanje uvozne carine na **etikete iz papirja in kartona** z natiskom in brez natiska.

6. Prav tako se je odbila zahteva za znižanje uvozne carine na **razglednice in koledarje**.

7. Odbila se je zahteva Nemcev po znižanju uvozne carine na **cevi iz litega železa** in za predlagano spremembo zadevne pripombe. Prav tako se je odbil njihov kompromisni predlog, da bi se zahtevano znižanje uvozne carine nanašalo le na pregibne cevi (Muffenrohre mit beweglichen Verbindungsstücken).

8. Zahteva po znižanju uvozne carine na **emajlirane plakate** iz tar. št. 562/3 se je prav tako zavrnila.

9. Na predlog za znižanje uvozne carine na **mineralne vode** je naša delegacija stavila protipredlog, da se uvozna carina medsebojno ukine. Dosežen je sporazum, da Nemci naknadno prouče aranžman, da bi se nam priznala devizna dovoljenja pri carini 2 RM za vrednost izvoza 15.000 q pod pogojem, da se določi naša uvozna carina na mineralne vode na zl. din 2'70, kar odgovarja 2 RM.

10. Naša delegacija je odbila zahtevo Nemcev po znižanju uvozne carine na **stročnice in cevi za tekstilne obrate**, v kolikor se proizvajajo pri nas (iz papirja, kartona in lesa brez zveze z drugim materialom, pa tudi lakirane in impregnirane), medtem ko je naša delegacija pristala na znižanje uvozne carine na zl. din 20'— za ostale stročnice in cevi, katerih ne proizvajamo in katerih radi minimalne potrebnosti tudi ne nameravamo proizvajati.

11. Zahtevo po črtanju besed »mehkega lesa« iz pogodbenega teksta tar. post. 572/1 (navadni noži in držaji iz mehkega lesa brez vzmeta, takozvani pipci) smo sprejeli.

12. Zahtevo po posebnih olajšavah v pogledu tarifiranja **blaga iz umetne in mešane volne** smo zavrnili.

13. Prav tako je odbila naša delegacija zahtevo po olajšavah pri tarifiranju **floccon-tkanin, čipk, zavese od čipk, naknadnih in sestavnih delov strojev** ter zahtevo, da se **papirnatim vrečicam** prizna pri uvozu značaj zavoja (zaobale).

V teku pogajanj so Nemci predložili še **dodatno listo** za znižanje nekaterih carinskih postavk. Tako so Nemci zahtevali:

1. Znižanje uvozne carine na **umetni vosek** iz tar. post. 180/2. Predlog smo sprejeli, ker umet-

nega voska za izdelovanje raznih maž za obutev ne proizvajamo.

2. Sprejeli smo tudi predlog za znižanje carine na **umetno slamo, barvano** iz tar. post. 327/2 od zl. din 100'— na zl. din 50'—.

3. Odgovor na zahtevo po znižanju carine na **betonske steklene kocke** iz tar. post. 512/1 od zl. din 25'— na zl. din 10'— je naša delegacija odložila iz spodaj navedenih razlogov.

4. Pristali smo na znižanje uvozne carine na **prediva iz umetne svile** za prodajo na drobno, barvano, tiskano, iz tar. post. 330/2 na zl. din 300'—.

5. Zavrnili smo zahtevo po znižanju uvozne carine na **gumbe iz umetne smole** iz tar. post. 418.

6. Razpravljamo o predlogu na znižanje uvozne carine na **stekleno posodo** iz tar. post. 521/1 b od zl. din 26'— na zl. din 13'— se je odložilo.

7. Prav tako se je odložil odgovor na predlog za znižanje uvozne carine na **steklo za svetilke** iz tar. post. 523/3 od zl. din 60'— na zl. din 30'—.

Poleg te dopolnilne liste so Nemci v teku pogajanj predložili še **tretjo listo**, s katero zahtevajo vezanje 56 carinskih postavk, ki so pogodbeno vezane s Češkoslovaško iz leta 1931. Pogajanja o tej tretji **takozvani sudetsko-nemški listi** je naša delegacija odložila z motivacijo, da se ne more pogajati o koncesijah, katere smo dali Češkoslovaški pred sedmimi leti, preden ne revidiramo naših trgovinsko-političnih odnošajev s Češkoslovaško. Z isto utemeljitvijo se je odložil tudi razgovor o nemških predlogih, nanašajočih se na stekleno posodo in izdelke iz stekla.

Glede izvoza naših industrijskih in obrtnih proizvodov

so se dosegli ti rezultati:

1. Nemci so pristali na zvišanje izvoznega kontingenta za **čevljar-**

ske in ostale žblje v izmeri od 100% na 140% našega izvoza tega predmeta leta 1937. v Avstrijo ter se obvezali, da bodo izdali za vrednost tega blaga, ki odgovarja količini 560 q, devizna dovoljenja. Dogovorjeno je, da se bo ta kontingent izvozil preko carinarnic v Rosenbachu in Spielfeldu.

2. Preko istih carinarnic se bo izvažala tudi **suha roba iz kočevskega okraja** po kontingentih, ki so bili odobreni maja letošnjega leta v Berlinu.

3. Od **industrijskih izvoznih predmetov** so se Nemci zavezali, da bodo izdali devizna dovoljenja, ki odgovarjajo količini:

60.000 q snovi za strojenje,

21.000 q ferosilicija z 90% silicija,

10.000 q ferokroma z do 0'3 ogljika,

5.000 q surovega lesnega cve-ta (Holzgeist),

15.000 q lesnega apna,

500 q surovega kreozotnega oglja,

15.000 q lesnega retortnega oglja,

87.000 q kalcijevega cianamida.

4. Naše zahteve glede izvoza **acetona** v količini 1000 q Nemci niso sprejeli, češ da ga kupujejo mnogo ceneje v Zedinjenih državah Sev. Amerike, kjer se proizvaja iz petroleja.

Nemci tudi niso sprejeli naše zahteve glede izvoza 500 q **acetonskega olja** z obrazložitvijo, da ga sami v dovoljni količini proizvajajo ter ga izvažajo v Italijo, kjer se uporablja za denaturiranje špirta.

Pač pa so Nemci izjavili, da so v primeru potrebe pripravljeni povišati gornje kvote za lesni cvet in lesno apno.

5. Na našo zahtevo je bila sprejeta odredba, ki more služiti kot sredstvo proti dejansko dokazanemu nemškemu dumpingu.

Pojasnilo „Sloveniji“

Zadnja »Slovenija« reagira na naše poročilo o zadnji seji Centralnega predstavništva zvez trg. združenj v Beogradu ter zlasti na naše poročilo o nameravani ustanovitvi trgovske tiskarne v Beogradu in velikega trgovskega dnevnika v Beogradu. »Slovenija« nas zaradi tega sprašuje, kako moremo biti za centralno glasilo vsega trgovstva Jugoslavije, ko pa je vendar znano, da vse takšne centralistične institucije dejansko samo krepje središče na škodo pokrajine. S centralizmom da imajo vendar tudi slovenski trgovci prav slabe izkušnje.

Moramo »Sloveniji« kar odkrito priznati, da imajo slovenski trgovci s centralizmom res prav slabe izkušnje in zato je »Trgovski list« vedno odločno nastopal proti centralizmu in njegovim slabim posledicam.

Če smo se izjavili za centralno trgovsko glasilo, pa je stvar le malo drugačna.

Centralno predstavništvo zvez trgovskih združenj je namreč organizirano docela **necentralistično**. Vsaka zveza v Centralnem predstavništvu je popolnoma avtonomna in ji Centralno predstavništvo ne more prav nič predpisovati ali nalagati. Da obvelja kateri koli sklep Centralnega predstavništva, mora vsaka zveza pristati na ta sklep. V Centralnem predstavništvu morajo biti vsi sklepi **so-glasni in tu ni nobenega preglasovanja**. Zato se v Centralnem predstavništvu zvez trg. združenj ne more razviti prav noben centralizem, ki bi bil podoben onemu, kakor ga poznamo iz našega političnega življenja. Če se sklepa na seji,

na kateri so zastopniki trgovcev iz Splita, Zagreba, Ljubljane, Skoplja, Beograda itd., soglasno, potem je že v tej soglasnosti dovolj močno jamstvo, da je tak sklep v interesu vsega trgovstva Jugoslavije. Mislimo, da je to dovolj jasno in nedvoumno.

Zato je tudi treba razumeti naše stališče za centralni trgovski dnevnik le na tej podlagi. Le če bo list tako organiziran kakor je Centralno predstavništvo, je seveda tak list tudi mogoč, ker drugače ne bo zanj mogoče pridobiti zastopnikov trgovstva iz Ljubljane, a prav gotovo tudi ne iz Zagreba, Splita, Skoplja itd.

Trgovci se hočemo skupno boriti za skupne interese, toda le kot popolnoma enaki in enakopravni in naša skupnost nima prav nobene podobnosti s centralizmom, kakor je znan pri nas.

Mislimo, da so baš trgovci praktično dokazali, na kateri podlagi morajo biti vse državne organizacije, če hočejo uspevati in združiti v resnici pripadnike vsega stanu v prostovoljni organizaciji. To je mogoče doseči le v centralni organizaciji brez vsakega centralizma in takšna centralna ter necentralistična organizacija je tudi naše Centralno predstavništvo.

Naj bo »Slovenija« prepričana, da bo znalo slovensko trgovstvo to svoje stališče vedno dosledno in energično braniti!

Prihodnja številka »Trgovskega lista« izide zaradi praznika šele v petek.

Politične vesti

Romunski kralj bo ob svojem obisku v Londonu povabil angleško kraljevsko dvojico, da obišče Romunijo. Angleška kraljevska dvojica bo vabljeno sprejela. V znak dobrih odnošajev med Romunijo in Anglijo bosta londonsko romunsko in angleško poslanstvo v Bukarešti povišani v veleposlanštvi.

Češkoslovaška vlada je sprejela v sporu z Madžarsko arbitražo Nemčije in Italije. Sedaj so sprejeli to razsodništvo tudi Madžari.

V Ribbentrop je imel v soboto prvi daljši sestanek z Mussolinijem, drugi sestanek pa v nedeljo. O bivanju Ribbentropa v Rimu je dala Agenzia Stefani oficialno poročilo, v katerem poudarja prisrčen sprejem nemškega zun. ministra. Njegovi rimski razgovori so znova potrdili veliko prijateljstvo, ki veže Nemčijo in Italijo. Njegovi razgovori veljajo zlasti ureditvi češkoslovaškega vprašanja. A tudi druga vprašanja se bodo razpravljala, ker je sedaj versajske dobe konec. V nasprotju s solidno in aktivno italijansko-nemško solidarnostjo, kaže demokratiški tisk sliko negotovosti in razsula.

Italija in Nemčija sta sprejeli razsodišče v češkoslovaškem vprašanju, ki se bo, kakor se zatrjuje, rešilo tudi glede Slovaške in Podkarpatske Rusije čisto po narodnostnem načelu. Izgleda, da je s tem misel o skupni poljsko-madžarski meji pokopana. Če nemško-italijanska razsodba ne bi bila od vseh prizadetih sprejeta, potem šele bi se sklicala konferenca štirih velesil.

Prvi predsednik podkarpatske vlade Brodi je bil aretirani zaradi veleizdaje. Prejemal je od Madžarov denar, da bi propagal plebiscit v Podkarpatski Rusiji.

Za novega predsednika podkarpatske vlade je bil imenovan mrg. Vološin. Izjavil je, da smatra za svojo največjo nalogo ureditev mej. Nadalje je izjavil, da vsa Podkarpatska Rusija odobrava delo vlade, ki hoče prijateljsko sodelovati s Čehi in Slovaki. Vlada bo skušala doseči tudi sodelovanje tujega kapitala. Politično vodstvo naroda bo prevzel narodni svet, v katerem pa ne bo političnih strank. Vlada je zato tudi razpustila vse politične stranke.

Vse prostozidarske lože so bile na vsem Češkoslovaškem razpuščene.

Kongres radikalnih socialistov v Marseilleu je odobril politiko Daladiera in Bonnetta in njuno prizadevanje za ohranitev miru. Kongres je nadalje konstatiral, da je francosko-angleško prijateljstvo danes pristranejšee, kakor je bilo kdaj koli. Obžaluje, da Zveza narodov ne more vsem narodom zagotoviti varnosti in spoštovanja njihovih pravic. Konstatira, da pomeni španska državljanska vojna še vedno nevarnost za evropski mir. Zato zahteva umik vseh tujih prostovoljcev. Kongres želi, da se vpostavi trajni odnošaji z Nemčijo in Italijo ter upa, da se bo z mednarodnimi dogovori napravil konec evropskim neredom. Kongres apelira na vse državljanke, da se združijo pod geslom idej dela, reda in svobode.

Francoski zunanji minister Bonnet je na kongresu radikalno-socialistične stranke v Marseilleu dejal med drugim tudi naslednje: Smatramo, da more in da mora biti Münchenski sporazum samo uvod vztrajnih prizadevanj, da se izvede miroljubna organizacija Evrope. Ta načrt, pa naj bi bil še tako zelo naš ideal, pa se more uresničiti le, če se Evropa gospodarsko bolje organizira, kakor pa je danes organizirana. Naj je Francija še tako vdana miru, vendar ne moremo pristati na to, da bi Francija kupila mir za vsako ceno in da bi se odrekla svojih pravic in se izneverila svojim tradicijam. Mnenja smo, da bi bilo vse naše življenje brez vsake vrednosti, če bi živeli v ponižanju ali suženstvu. Hočemo, da ostane naša domovina vredna svoje preteklosti. Francija je bila tista država, ki je prinesla svobodo drugim narodom in zato mora Francija ostati na braniku svobode.

Daladier je dobil od kongresa tudi pooblastilo, da nadaljuje pogajanja s totalitarnimi državami in da odpove pogodbo z Rusijo.

Angleški vojni minister Hore Belisha je zagrozil z demisijsko, če se ne bo vodilo oboroževanje Anglije v hitrejšem tempu. Min. predsednik Chamberlain je namreč proti prehitemu oboroževanju, ker bi moglo to škodovati politiki, ki se je začela z Münchenskimi sporazumi.

Litovska vlada je popolnoma spremenila svojo dosedanjo zunanjo politiko in se bo sedaj naslonila na Poljsko. Zato so bila razpuščena vsa društva s protipoljsko tendenco.

Denarstvo

Tečaji so se dvignili

Pretekli teden so se tečaji drž. vrednostnih papirjev razvijali ugodno. To pa predvsem zaradi velikega nakupa teh papirjev po Drž. hip. banki. To je opogumilo tudi borzijance, da so nehali prodajati papirje in jih začeli tudi sami kupovati. Živahnejši promet je bil z vojno škodo, za dolarske papirje pa še vedno ni posebnega zanimanja. Kako so se gibali tečaji, kažejo naslednje številke:

21. 10. 28. 10.	99'— 99'—
7% investicijsko p.	469'75 473'50
vojna škoda	60'— 60'50
4% agrarne	89'75 90'75
6% begluške	89'— 90'25
6% dalmatinske	97'50 98'—
8% Blair	90'75 92'—
7% Blair	101'— 101'—
7% Seligman	96'50 97'50
7% stabilizacijsko p.	

Najbolj rentabilne so sedaj 8% Blair obveznice, ki se po sedanjih tečajih obrestujejo po 8'16%. 7% Blairrove pa 7'61%. Vojna škoda se obrestuje po 5'28%, drugi papirji po 6'61 do 7'18%.

Skupno je znašal ves promet 7,6 milijona din.

Od delnic so se dvignile delnice Narodne banke na 7400, Priv. agr. banke pa na 225 din.

Na deviznem trgu je bilo močno povpraševanje po angleških funtih. Narodna banka je dajala še nadalje funte po 238 din, toda le za uvoz surovin. Druge legalne potrebe so ostale nepokrite in je zato tečaj na zasebnem trgu narasel na 241 din. Zato so narasli na podlagi tega tečaja tudi tečaji drugih deviz, tako curiška na 11'60, pariška na 136, ameriški dolar na 53'75. V Zagrebu so bile cene še višje in sicer 242 za funt, 11'65 za švic. frank in 54 din za dolar. Večina vseh kupčij pa se sklene na naši borzi po še višjem tečaju in se je na črni borzi v Beogradu plačal funt že po 268—270 dinarjev.

Nemška klirinška marka se je dvignila na 14'35.

Poslovanje zagrebških bank v letu 1937.

Vseh bank je v Zagrebu 24, od katerih je 8 pod zaščito. Poslovni uspeh zagrebških bank je bil leta 1937. naslednji (vse v milijonih din):

Hranilne vloge so narasle za 3% na 606'9. Poslovni promet (eskont, lombard, tekoči računi, hipotekarna posojila in drugi posli) se je povečal za 73,4 na 2980,3. Povečal se je torej za 3%. Eskont menic, ki je glavni posel bank, pa se je zmanjšal na 166,8. Premoženje bank, vstevši tudi gotovino, se je dvignilo od 1.174,4 na 1.233,3, torej za 58,9.

Zagrebski državni zavodi so imeli okoli 14,5 milijona din zgube.

Dobiček vseh zagrebških bank je znašal v l. 1937. 31,1, za 4,7 več ko v l. 1936.

Dobiček od delniškega kapitala je znašal l. 1936. 6'98%, l. 1937. pa 8'29%, kar najbolj jasno kaže na predek, ki so ga v l. 1937. dosegle zagrebške banke.

Devizni promet na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden 5'58 milijona din. Nemški klirinški čeki so se okrepli od 13'90 na 14'20 do 14'30 din, kar je posledica nove nemško-jugoslovanske pogodbe, da bo Narodna banka začela s 7. novembrom plačevala te čeke po 14'30—14'70 din.

Italijanska vlada je dopustila, da se tečaj srebrnih tolarjev Marije Terezije svobodno razvija. Kovinska vrednost tolarja je 6'60 lire, Etiopci pa plačujejo za te tolarje po 12'50 lire.

Po izkazu Francoske banke z dne 20. oktobra se je obtok bankovcev znižal za 2'8 na 110'5 milijarde frankov.

Po izkazu nemške Reichsbanke z 22. oktobra se je obtok vseh plačilnih sredstev zmanjšal od 9266 na 9069 milijonov RM. Kovinska podloga se je povečala za 0'1 na 76,7.

Madžarska bo izdala 10 milijonov novih kovancev po 50 stotink.

Hranilne vloge so na Madžarskem padle v septembru od 750 na 613 milijonov pengov ali za 18'2%.

Bivše nemške kolonije

Vprašanje bivših nemških kolonij postaja vedno bolj aktualno in nobenega dvoma ni, da bodo velesile v kratkem morale tudi konkretno o tem razpravljati in se sprijazniti z mislijo, da se Nemčiji vrne vsaj del njenih kolonij. Nemci sicer pravijo, da zahtevajo vrnitev prav vseh kolonij, vendar pa tudi ni izključeno, da se bodo vsaj zaenkrat zadovoljili tudi s kompromisom. Vsaj glede azijskih in avstralskih kolonij Nemčije velja to skoraj gotovo.

Oficialno nemško kolonialno vprašanje sicer še ni postavljeno na dnevni red, zgodilo pa se bo to v kratkem. Zato naj na kratko navedemo nekaj podatkov o bivših nemških kolonijah.

Pred vojno je bila Nemčija tretja kolonialna sila na svetu. Dočim so imele vse angleške kolonije in dominioni 11.460.000 kv. milj, in francoske kolonije 4.123 tisoč kv. milj površine, so imele nemške 1.134.000 kv. milj. V vseh nemških kolonijah je bilo okoli 13.690.000 prebivalcev, od teh nekaj nad 25.000 nemških naseljenecv. Silno majhno število nemških naseljenecv je potrdilo tudi za nemške kolonije veljavnost izkušnje, da niso kolonije proti preobljudenosti domače zemlje nobena rešitev. Ljudje ne marajo iti v kolonije, če niso v to prisiljeni.

Večino svojih kolonij je dobila Nemčija v letih 1880. do 1890., ko so si velesile kar na debelo delile Afriko. V Afriki so bile tudi vse pomembnejše nemške kolonije.

Največja in najbogatejša in tudi najbolj obljudena je bila Nemška vzhodna Afrika, ki se sedaj imenuje Tanganjika. Ta kolonija meri 366.000 kv. milj in je imela leta 1935. 5.135.000 prebivalcev, od katerih je le 8500 Evropejcev. Po svetovni vojni se je mandat Zveze narodov nad to kolonijo razdelil med Anglijo in Belgijo. Belgija je dobila dva majhna okraja ob Belgijskem Kongu (Ruando in Uruandi), vso drugo kolonijo pa Anglija.

Tanganjika velja kot bogata kolonija. Njeni glavni proizvodi so: zlato, bombaž, kava in konoplja. Same surovine, ki so Nemčiji silno potrebne. Zunanja trgovina Tanganjike je precej velika ter je znašal izvoz l. 1936. 4,8, uvoz pa 3,2 milijona funtov.

Po obsegu je bila druga največja nemška afriška kolonija Nemška južno-zapadna Afrika, nad katero ima mandat Južno-afriška unija. Takoj v začetku svetovne vojne je osvojih nekdanji burski general Botha to kolonijo za Južno-afriško unijo. Ta kolonija velja kot zelo malo rodovitna. Večina zemlje je peščena in je zato zelo slabo obljudena. Meri 318.000 kvadratnih milj in šteje le 360.000 prebivalcev. Komaj en prebivalec pride na eno kvadratno miljo. Vendar pa so se Nemci zelo trudili, da povečajo proizvodnjo v tej deželi. Kljub temu pa je bila kolonija za Nemčijo pasivna in Nemci so morali vsako leto izdati za to kolonijo več, kakor pa so iz nje dobili. Primeroma pa je bilo tu največ nemških naseljencev, namreč čez 9000, ki so vsi sprejeli angleško državljanstvo in ki sedaj precej glasno zahtevajo, da pride kolonija zopet pod Nemčijo. V tej koloniji je še danes poleg jezika domačinov in angleščine nemščina uradni jezik.

Glavni proizvodi kolonije so diamant in kože. Njen izvoz je znašal v l. 1936. 3,1, uvoz pa 1,96 milijona funtov.

Po velikosti je bila tretja nemška afriška kolonija Kamerun. Vsa kolonija je v tropičnem pasu, zato zelo deževna in tudi ne zdrava. Kamerun je bil razdeljen med Francijo, ki je dobila večji del, in Anglijo. Francoski del meri danes 166.490 kv. milj in ima 2,19 milijona prebivalcev, angleški pa meri 34.081 kv. milj in ima 825.000 prebivalcev. Evropskih naseljenecv je v Kamerunu silno malo in tudi nemških je bilo tu le malo. Tako je v vsem angleškem Kamerunu le 800 Evropejcev.

Kamerun je bil za Nemčijo visoko deficiten in Nemčija je izdajala za to kolonijo na leto trikrat toliko, kolikor je dajala vsa kolonija dohodkov. Angleži že sedaj pišejo, da prihaja prvi na vrsto kot kolonija, ki naj se vrne Nemčiji — Kamerun. Angleški listi tudi vedo, da se Francozi za to kolonijo nič ne navdušujejo. Pisanje angleških listov je precej razumljivo, ker bi pač račun v tem primeru plačali le Francozi.

Glavni proizvodi Kameruna so: kakao, palmovo olje, kavčuk, ko-

kosovi orehi, banane in mandeljuni. Francoski Kamerun je l. 1936. izvozil blaga za 92,2 uvozil pa za 87,8 milijona franc. frankov. V angleškem Kamerunu pa je znašal izvoz 445.459, uvoz pa 142.588 funtov.

Najmanjša nemška afriška kolonija je bila Togo, ki pa je bila najbolj plodna in ki je donasala Nemčiji največ. Dohodki kolonije so krili vse njene izdatke in tu ni bilo treba Nemčiji nič doplačevati. Kolonija Togo je merila le 33.110 kv. milj in je štela nad 1 milijon prebivalcev. Po vojni je bila razdeljena med Francijo in Anglijo.

Novi pogoji za izvoz jabolk v Nemčijo

Prizad razpisal premijo po 55 dinarjev za vsakih 100 kg

Od rednega izvoznega kontingenta svežih jabolk v Nemčijo za leto 1938. je bilo dosedaj od skupno 1700 vagonov izkoriščenih le 1000 vagonov. Prizad je določil izredni kontingent za potrošnjo industrijskih jabolk v vrednosti 800.000 RM. Smatra se, da bo ta kontingent zadostoval za plasiranje celotnega našega viška jabolk, ki je namenjen za nemški trg. Po sklepu zadnjega zasedanja nemško-jugoslovanskega mešanega odbora v Beogradu nam je priznana pravica za izvoz 250 vagonov jabolk od rednega kontingenta v zabojih brez pokrova s težo najmanj 40 kg bruto proti carini 7 RM za 100 kg neto.

Prizad obvešča na podlagi tega izvoznike, da je možnost, da izvozimo v Nemčijo do 31. decembra 1938 25.000 stotov svežih jabolk v zabojih brez pokrova s težo najmanj 40 kg. Za pospeševanje tega izvoza je razpisal Prizad premijo 55 din za vsakih 100 kg neto za količine, ki jih na zahtevo dodeli posameznim izvoznikom. Do nadaljnjega se bo posameznim firmam dodeljevalo do po 5 vagonov, vendar se morajo izvozniki predhodno informirati, če ugodnostni kontingent že ni izčrpan. Premije se bodo izplačevale na podlagi verificiranih carinskih potrdil. Potrebne formularje daje Prizad.

Francoski Togo meri 20.070 kv. milj in ima 751.000 prebivalcev. Proizvaja kakao, palmovo olje, kosovorehe in bombaž. Izvoz je znašal l. 1936. 34.700.000 fr. fr., uvoz pa 31.200.000 fr. fr.

Angleški del kolonije Togo pa meri 13.040 kv. milj in šteje 293 tisoč 670 prebivalcev. Glavni proizvodi so: mangan, zlato, diamant in kakao.

Nemške izvenafriške kolonije so bile:

Kiavčao, ki ga je osvojila Nemčija po umoru dveh nemških misionarjev od Kitajske in ki je takoj po izbruhu svetovne vojne prišel pod japonsko oblast.

Japonska je tudi zasedla nemške otoke v Polineziji in sicer Mariane, Karoline in Maršalske otoke. Malo verjetno je, da bi Japonska te kolonije vrnila.

Poleg tega je imela Nemčija še otoke Samoa, ki so danes pod mandatom Nove Zelandije in pa Nemško Novo Gvinejo ali Cesarja Viljema deželo z Bismarckovim arhipelom ter Salomonskimi otoki. Ti se nahajajo danes pod upravo Avstralije.

Bivša nemška Nova Gvineja na otoku Borneo se je pred vojno zelo dobro razvijala.

POSOJILA

kratkoročna, proti primernemu jamstvu preskrbim hitro in strogo kulantno

RUDOLF ZORE, Ljubljana
GLEDALIŠKA ULICA 12
Telefon 38-10 Znamka 3 Din

Kako drago se živi v Ameriki?

Josef Wechsberg piše v »Prager Tagblattu«:

Dostikrat se sliši, da je Amerika zelo draga dežela, New York pa najdražje mesto na svetu. Pa tudi druge stvari smo že slišali o Ameriki, pozneje pa se je izkazalo, da ne drže čisto. New York prav gotovo ni najdražje mesto na svetu.

Najmanjši ameriški denar je »copper«, novce za en cent (en vinar). Človek bi mislil, da more z njim tudi nekaj kupiti. V resnici pa se more zelo težko ugotoviti, kaj bi se moglo z njim kupiti. Američani navadno ne znajo odgovoriti na to vprašanje. V avtomate podzemne železnice se more vreči en »copper« in za ta vinar (45 par) se dobi majhen kosček čokolade ali pa kos kavčuka za žvečenje. Da bi se mogle kupiti za en cent še druge stvari, dosedaj

še nisem mogel dognati. Časopis velja dva do tri cente, pri Woolworthu (največji njujorški veleblagovnici) pa mora imeti človek že 5 centov, če hoče kaj kupiti. Za pet centov, za en »nikel« (približno 2'25 din) si more dati človek osnažiti čevlje, da se bliskajo. Pet centov velja skodelica čudovito dobre kave, čaša mleka, krasno kalifornsko jabolko, čaša sadnega soka. Za pet centov se more človek voziti s podzemsko železnico od enega konca New Yorka na drugi. Nič več ko 5 centov tudi ne velja okrožna vožnja po newyorškem pristanišču, da more človek uživati najlepši pogled, ki ga nudi New York: pogled na nebotičnike. Tudi telefonski pogovor velja pet centov. V veleblagovnicah so razstavljeni veliki kupi izranžiranih prodajnih predmetov in na kupu je napis: Glej, kaj moreš dobiti za en sam »nikel«. Tudi mnogi ameriški ilustrirani listi, krasno opremljeni, ne veljajo več ko pet centov.

Novce za 10 centov je en »dime«. Za 10 centov (4'50 din) se dobijo že čudovite stvari: sendviči v neverjetni izbiri ali pa močnata jedila, mal hlebec kruha, velik par klobas (hrenovke), conserva s kompotom ananasa ali breskve, sladoled, o mnogih stvareh, ki se dobe v veleblagovnicah niti ne govorimo. Za 15 centov se dobi že popoln zajutrek, za 30 ali 35 centov pa se dobi v kitajski gostilni kosilo, ki je tako dobro, da si boljšega ni treba želeti.

Kljub temu pa ni New York ceneno mesto. Predvsem so silno draga stanovanja. Ena ameriška krilatica je: One third of the nation (ena tretjina naroda). Tretjina ameriškega ljudstva živi po nekem izreku Roosevelta v stanovanjih, ki niso v skladu s človeškim dostojanstvom. V deželi, kjer se more kupiti za 5 dolarjev brezhiben radijski aparat, kjer se dobi od 50 dolarjev naprej za pravec avtomobil, je ceneno stanovanje še vedno problem. Boljša dvosobna

stanovanja v lepšem delu mesta veljajo povprečno 80 dolarjev na mesec in kdor polaga važnost še na moderen komfort, na frigidajre in lep razgled, mora plačati na mesec že 100 dolarjev in tudi več. Zelo skromna soba v stari hiši brez lifta in zraka se komaj dobi izpod 25 dolarjev. Ni res, da bi vsako stanovanje imelo kopalnico, tudi mala električna kuhinja se vedno ne sveti, ker newyorška stanovanja spadajo med najbolj umazana na svetu. To je tudi razumljivo. Samo bogatejši imajo toliko denarja, da morejo imeti služkinje, drugi, ki so čez dan zaposleni, se brigajo za svoja stanovanja le tako mimogrede. Seveda je tudi mnogo brezhibnih stanovanj z vsemi modernimi finesami, najemina za ta stanovanja pa je tako visoka, da bi mogli zanjo dobiti v Evropi v najem cele hiše.

Poceni pa je v Ameriki vse, kar je v zvezi z naobrazbo in učenjem. Povsod se dobe cenene knjige, v vsakem kraju so javne knjižnice,

ki so dostopne za vse, prav tako so povsod brezplačni tečaji, predavanja in pouki.

Silno poceni je tudi železnica. Za vožnjo iz New Yorka v Los Angeles se plača le 37 dolarjev, a so pri tem vračunani tudi vsa kosila, večerje in zajterki. (Iz New Yorka v Los Angeles je namreč približno tako daleč kakor iz Pariza v New York.) Instalacija novega telefona velja v New York-City samo tri dolarje. Za en dolar se more že kupiti par damskih čevljev. Prav toliko se plača za popravilo čevljev. Zato večina ljudi tudi ne daje čevljev v popravilo, temveč si kupijo nove. Tečaj za šofiranje velja 5 dolarjev, natančno toliko je treba tudi plačati kazni, če kdo parkira na nedovoljenem mestu. Če kdo pljune na tla v podzemski železnici, plača globo 500 dolarjev, znesek, ki mnogim zadostuje, da s tem denarjem žive v New Yorku pol leta.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kraljica Marija je odpotovala v tujino.

Grški kralj Jurij se je na svojem potovanju v London ustavil na Brdu pri knezu-namestniku Pavlu.

Notranji minister dr. Korošec je imel kot predsednik banovinskega odbora JRZ za dravsko banovino na plenarni seji tega odbora velik in politično pomemben govor, v katerem je med drugim poudaril naslednje misli:

JRZ je najbolj organizirana stranka z jasnim programom, ki ima večino v 7 banovinah. V strahu pred njo iščejo vse druge stranke zaščito pod streho edino kompaktnije Mačkove stranke. Ta konglomerat pa se razdrobi pod prvim težjim udarcem. In bomo 11. decembra udarili po opoziciji z vso silo, da se bo razdrobila v drobce!

Mi smo po svojem programu edino poklicani, da sklenemo sporazum z dr. Mačkom. Mi imamo tudi moč za to. Kako pa se naj uporabijo v enotno konstruktivno delo pofovci, socialisti, komunisti itd. Sedanja opozicija je samo koalicijska za volivno borbo, za vladanje pa je nesposobna.

Kaj bi pomenilo zun. politično, če bi zmagal ta konglomerat strank? Kdor se hoče podati v vojne nevarnosti, naj gre z opozicijo. Naša zmaga pa pomeni nadaljevanje naše pomirljive notranje politike in prijateljstvo z vsemi sosednimi narodi. Pri teh volitvah gre za tako važne stvari, da se mi zdi premalenkostno baviti se z različnimi Kramerji, Puclji ali celo s Stanovniki.

Dr. Korošec je nato zlasti poudaril, kako se je njegova stranka vedno borila za interese Slovencev. Za bodočnost Slovencev se ni treba nič bati. Kot nezasišlanost je označil, da je vzel dr. Maček na svojo listo tudi komuniste.

Nato je na kratko podal program dela za bodoče ter med drugim izrekel svoje upanje, da bo mogoče zvišati uradnikom plače. Za čim popolnejšo zmago pa je potrebna sloga. Z navdušenjem in ponosom naj gredo vsi v volivno borbo!

Min. predsednik dr. Stojadinović je imel v nedeljo velik političen govor na velikem zborovanju JRZ v Negotinu. V svojem govoru je zlasti ostro nastopil proti Petru Živkoviću.

Dr. Korošcu je sedaj ponujena še kandidatura v okraju Maribor levi breg. Kot drugi kandidat je določen Anton Spindler. Če bi pa dr. Korošec odklonil, potem bi bil drugi kandidat mariborski podžupan Žebot.

Na listi JRZ bo kandidiral za brežiški okraj župnik Josip Tratnik. Njegov namestnik bo odvetnik dr. Rok. — Za dolnjelendavski okraj bo kandidiral na listi JRZ dr. Klar, kot njegov namestnik pa Ivan Horvat, župan v Crensovcih.

Boža Maksimović ne bo postavil lastne liste, temveč kandidiral na listi dr. Mačka. Vest še ni potrjena.

Zastopniki nemške narodne manjšine so imeli v hotelu Petrograd v Beogradu konferenco, na kateri so sklenili, da bodo celotno glasovali za listo predsednika vlade dr. Stojadinovića. Pričakovati je, da bodo tudi zastopniki madžarske manjšine sklenili isto.

Iz JNS je izstopil senator Peter Zec, ker se ne strinja z volivnim sporazumom JNS z dr. Mačkom.

Dr. Ljotić baje ne bo mogel postaviti lastne liste in bodo zato njegovi pristaši večinoma volili opozicijsko listo.

»Jugostamp« in s tem tudi za-grebški dnevnik »Novosti« je kupila na dražbi Drž. hipotekarna banka.

Na občnem zboru Prosvetne zveze v Ljubljani se je ugotovilo, da šteje PZ 248 družtev s 26.293 člani. PZ je razposodila 577 serij diapozitivov, 113 malih in 27 normalnih filmov. Aktiva znašajo 1.289.588. PZ je kupila na vogalu Tavčarjeve in kolodvorske ulice 2445 m² veliko stavbišče. Za predsednika PZ je bil ponovno izvoljen univ. prof. doktor Lukman.

Za predsednika Družbe sv. Rafaela je bil znova izvoljen škof doktor Rožman.

Konferenca hotelirjev iz vse države bo 7. novembra v Zagrebu. Konferenca se udeležijo tudi trg. minister inž. Kabilin.

Angleški parlament se sestane ta terek ter bodo štiri njegove seje posvečene debati o postopanju angleške vlade za časa zadnje evropske krize.

Lord Runciman bo baje vstopil v angleško vlado.

Kitajski veleposlanik v Washingtonu je demantiral vse vesti, da hoče Kitajska skleniti mir. Izjavil je, da so vsaka mirovna pogajanja izključena, ker je sedaj vsak pra-

vičen mir nemogoč. Prepričan je, da bosta kitajska vlada in kitajski narod borbo nadaljevala. Kitajski veleposlanik je še dodal, da Kitajska ne računa mnogo na pomoč Rusije.

Čeprav je zun. minister Beek javno izjavil, da ne bo Poljska zahtevala od Češkoslovaške nobenih novih krajev, zahtevajo Poljaki še kraje Mišalkovice, Radvanovice in Hežmanovice. To pa ne zato, ker bi tam živeli Poljaki, temveč zato, ker so tam — zelo izdatni rudniki. (Vsi ti kraji so namreč čisto češki.)

Nemški dnevniki, ki so bili dosedaj prepovedani, so na Češkoslovaškem zopet dovoljeni. Tako tudi Hitlerjeva knjiga »Mein Kampf«.

Begunci s sudetskega ozemlja so začeli zapuščati Češkoslovaško. Sedaj je odpotovalo 270 beguncev v Anglijo, konec novembra pa bo odpotovalo v Anglijo še 3000 nemških beguncev, ki se bodo naselili nato v angleških kolonijah.

Praška vlada je objavila, da so veljale čl. utrube ob meji nekaj manj kot poltretjo milijardo Kč, mobilizacija čl. vojske pa pol milijarde Kč.

Nemška vlada je izgnala 8000 Židov, ki so poljske narodnosti. Neposreden vzrok tega izгона je v novem poljskem zakonu, ki jemlje Židom v tujini poljsko državljanstvo. Ta zakon stopi v veljavo 1. novembra. Pričakovati je, da bodo Nemci izgnali do 1. novembra vse Žide, ki so poljski državljani. Večina teh Židov je rojena v Nemčiji in sploh ne zna poljsko. Intervencija poljskega poslanika, da bi se ti izgoni preklicali, je imela zelo neznamenit uspeh.

Radijska postaja s 120 kilovati

Največja podjetja se ustvarjajo s privilegiji konsumov

Kakor pri nas, tako uživajo tudi v Švici konsumi velike privilegije, ki jim omogočajo naravnost neverjeten razvoj. Tako je imelo 523 konsumov l. 1937. nič manj kot 2452 trgovin v vseh krajih Švice. Promet teh zadrug je znašal 299,25 milijonov švicarskih frankov, kar je nad 3 milijarde din. Za malo Švico prav velikanska vsota. Samo na rabatu in letnih nagradah so izplačali ti konsumi 18,64 milijona švicarskih frankov ali približno 200 milijonov din. (Najmanj toliko bi morali ti konsumi plačati davkov, a jih seveda ne plačajo.) Samo za posebne rezerve, tako imenovani socialni kapital je določila zveza konsumov iz čistega dobička l. 1937. 2,5 milijona šv. frankov. Komu pripada ta denar? Zagovorniki konsumov seveda pravijo, da pripada ta denar članom konsuma. Prazna izmišljotina! Član konsuma vendar nimajo prav nobene pravice, da bi razpolagali s fondii konsumov. S temi fondii razpolaga le birokracija v zvezi konsumnih družb in s temi kapitali si ustvarja ta birokracija svojo moč! Takšna je resnica in tako je v Švici in pri nas v Jugoslaviji in povsod, kjer se rede konsumi na podlagi bogatih privilegijev,

Poslovanje Prizada

Iz poslovnega poročila Prizada, ki je predloženo današnjemu njegovemu občnemu zboru, posnemamo naslednje podatke o njegovem poslovanju.

Poslovanje Prizada je bilo v letu 1937./38. manjše ko v l. 1936./37. Letos je kupil Prizad 32.346 vagonov raznih agrarnih proizvodov, lani (1936/37) pa 44.383 vagonov. Prometna vrednost izvoza P. se je zato zmanjšala od 1.457 na 897 milijonov din. Predvsem je kupoval Prizad žito in koruzo. Tako je kupil lani 10.270 vagonov pšenice, 20.866 koruze, 115 vagonov fižola in 945 vagonov semen raznih oljnatih rastlin. Od vse koruze v državi je Prizad letos izvozil že 23,44%.

Uspeh Prizadove intervencije je bil, da so se ohranile dosedanje visoke cene pšenice. Ves izvozni presežek pšenice je kupil Prizad,

ki je bila slovesno izročena prometu v soboto v Ankari.

Gerilska vojna v zavzetih kitajskih provincih traja še nadalje in povzroča Japoncem velike izgube. Tako je neki kitajski odred uničil dve veliki japonski skladišči v Taju-juan, glavnem mestu province Sansi. Kitajski listi poročajo, da prihaja iz provinc Hopej in Šansi vsak dan po 1000 japonskih ranjen-csev.

V Marseilleu je pogorela do tal največja veleblagovnica »Nouvelles Galeries«. Požar se je tako bliskovito širil, da se niso mogli rešiti vsi nameščenici. Nastala je tako velika vročina, da se gasilci ognju niso mogli približati. Požar se je razširil tudi na sosednji hotel, v katerem sta stanovala Daladier in Bonnet. Njune dokumente in prtljago so mogli še pravočasno rešiti. Kljub vsemu naporu gasilcev pa se je požar razširil še na sosedne palače. Iz vseh mest južne Francije prihajajo na pomoč gasilci. Zaradi požara je bil prekinjen kongres radikalnih socialistov.

Vesti, da je velikanski marsejski požar delo skrajnih levicarjev kot odgovor na Daladierov nastop proti komunistom, se odločno demantirajo. Ni pa še ugotovljeno, kako je požar nastal.

20.000 italijanskih kolonistov se je 28. oktobra odpeljalo na 30 par-nikih v Afriko. Polovica se naseli v Tripolitaniji, polovica pa v Cire-naiki. Večina kolonistov so bivši koloni. Naselili se bodo v osmih novih naselbinah, katere je zanje zgradila italijanska vlada ter vse hiše tudi opremila. V 35 letih postanejo hiše in zemljišča last kolonistov, če bodo redno plačevali amortizacijske obresti.

ki jim jih poklanja država na račun davkoplačevalcev. Sedaj pa bi vprašali še nekaj. Kakšno zvezo imajo nekdanji rokodelski tkalci, na katere se sklicujejo vsi zagovorniki konsumnih privilegijev, z velepodjetji z večmilijardnim prometom! Ali naj bo to pomen privilegijev, da bi dobili z njimi takšna velepodjetja? Ali more v takšnih velepodjetjih še imeti kaj besede navaden potrošnik? Ali ne odločajo tu samo one skupine ljudi, ki so si pridobili oblast v teh velepodjetjih in ki morejo vsem drugim komandirati? Kje je še ostalo kaj socialnega momenta?

in ta velepodjetja vključujejo male trgovce in obrtnike ter jim jemljejo eksistenčno možnost. Vprašamo: kaj je bolje, da živi na stotine samostojnih trgovcev in obrtnikov ali da živi eno samo velepodjetje, ki je vrhu vsega še oproščeno številnih davkov? Kdor socialno misli, kdor ima smisel za gospodarstvo, ta se ne more odločiti za velepodjetje, pa naj se odene v še tako blesteče združne in podobne besede.

Res se ne splača obrtnike in trgovce uničevati s konsumnimi privilegiji zato, da namesto njih pride mogočna konsumna birokracija!

Dobave - licitacije

Največ pšenice je odkupil Prizad v Bački in Banatu. Vso nakupljeno pšenico je izvozil Prizad v Nemčijo (9.716 vagonov) in v Avstrijo (512 vagonov). Koruze pa je izvozil Prizad: v Nemčijo 15.009, v Češkoslovaško 3490, v Avstrijo 1200, v Italijo 328, v Anglijo 231 in v Belgijo 100 vagonov.

Od vse količine nakupljene pšenice odpade 82,6% na kmete, 15,7 odstotkov na zadruge in le 1,7% na proizvajalce. V primeri s prejšnjim letom se je delež trgovcev zmanjšal za 5, proizvajalcev za 2,4%, dočim se je delež zadrug povečal za 5,2%.

Lani je Prizad začel organizirati tudi izvoz moke. Prizad sam je izvozil 685 vagonov, mlini pa so dobili dovoljenja za izvoz 852 vago-

nov. Moka, ki jo je izvozil Prizad je šla v Nemčijo, mlini pa so izvozili v Avstrijo 473, v Italijo 240 in v Holandsko 133 vagonov. Prizad pravi, da se je izvozilo lani mnogo moke kot hrana za živino. Zaradi prevelikega izvoza so se cene zelo povečale ter je dosegla cena pšenice 250 din.

Pri poslih z oljnatimi rastlinami je imel P. dvojno nalogo: da obdrži minimalne cene in da preskrbi domače industrije s tujimi oljnatimi rastlinami. V ta namen je P. lani uvozil iz Madžarske in Rumunije 295 vagonov oljnate repice in 763 vagonov semena sonč-nice iz Bolgarske.

Posli s sadjem so bili lani slabi zaradi slabe letine češpelj. Skupno je Prizad izvozil 70 vagonov suhih češpelj in 62 vagonov pekmeza. Z dajanjem premij pa je omogočil večji izvoz jabolk v Nemčijo. Sadni oddelek za lasten račun je bil najmanjši. Ves promet je znašal le 160 vagonov.

Opija se je lani prodalo po turško-jugoslovanskem odboru 47-8 milijona kg. Ves opij se je prodal v U. S. A. Prvič se je zgodilo, da so se zaloge zmanjšale. Pogodbe s Turčijo o skupnem biroju za opij se mora urediti na novi podlagi. Uspešno delo Prizada se vidi v

Cene sadju

Banovinski vinarski in sadjarski zavod v Mariboru poroča, da so cene za jabolka čvrste in da so se lepa jabolka plačevala že po 3 din. Najnovejša odredba Prizada o izvozu jabolk v Nemčijo po 27 mark za 150 kg ter pri premiji 0,5 din za slovenska jabolka ne bo prišla v poštev, ker je izvažanje jabolk v zabojih združeno z višjimi stroški in višjo carino. Ta jabolka bi se mogla prodati le v severno Nemčijo. Povpraševanje po jabolkih je še vedno močno ter je upati, da bo mogoče prodati vse preostalo sadje in da bodo ostale cene trdne, če ne bodo še nekaj poskočile.

Zunanja trgovina

Narodna banka je izplačala v italijanskem kliringu nakaznice do št. 18.009 z dne 4. avgusta 1938. V poljskem, bolgarskem in turškem kliringu ni nobenih sprememb.

Zaradi intenzivnega izvoza žita in koruze iz Rumunije ne morejo romunski parniki zmagovati vsega izvoza. Sedaj prevažajo romunsko žito v Anglijo tudi naši parniki. Za naše parnike pomeni to izhod iz stiske, ker se letos zelo malo izvažata naše žito.

Redni železniški promet med Nemčijo in Češkoslovaško se je danes zopet začel.

Ves promet v reški luki je znašal v prvih osmih letošnjih mesecih 500.888 ton, lani pa 507.976 ton. Promet je torej neznatno nazadovao.

Da se pospeši motorizacija Češkoslovaške, je praška vlada sklenila, da se z novim letom odpravi davek na motorna vozila.

Turška vlada bo v kratkem poslala posebno trgovinsko misijo v Pariz, z nalogo, da prouči možnosti za zboljšanje trgovine Turčije z zapadnimi evropskimi državami.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 2. novembra ponudbe za dobavo tečajev za okna, ščetk iz medene žice, kremenca za jamske svetilke iz raznega drugega materiala (bencinske), konoplje, cilindrskega olja, jermenov, hrastovih pragov; do 9. novembra sprejema ponudbe za dobavo bakrene vrvi, elektrod, marmornatih plošč; do 16. novembra sprejema ponudbe za dobavo jamskih induktorskih telefonskih aparatov.

Direkcija drž. železnice (občni odsek) v Ljubljani sprejema do dne 3. novembra ponudbe za dobavo razne žice. Prometno-komercialni oddelek iste direkcije sprejema do 7. novembra ponudbe za dobavo 800svečnih žarnih mrežic za Olso-svetilke. Gradbeni oddelek te direkcije pa sprejema do 8. novembra ponudbe za dobavo gornje-gradbenega materiala, vijakov in kretniškega materiala.

njegovi finančni samostojnosti. Od 300 milijonov, ki mu jih je dala vlada, je potrošil P. samo 30 milijonov din. Večino naročil za tujnino je izvršil Prizad proti plačilu v naprej. Pri Narodni banki je imel P. dostikrat na svoj tekoči račun vsote, ki so dostikrat dose-gale 128 milijonov din. Del svoje gotovine (100 milijonov) je naložil Prizad v blagajniške zapise fin. ministrstva, 36,4 milijone din je Prizad naložil v fond za intervencije, 4 milijone din je dal za pospeševanje agrarne proizvodnje, 7 milijonov din pa za pospeševanje sadnega izvoza ter po pet milijonov din za fond za amortizacijo njegove palače ter v fond za zmanjšanje vrednosti vrednostnih papirjev.

Prizad razpolaga sedaj s temi fondii: fond za intervencijo 104,3, fond trg. ministrstva 15, za pospeševanje agrarne proizvodnje 13,9, za kontrolo in pospeševanje sadnega izvoza 10,09, za amortizacijo palače 5 in za zmanjšanje vrednosti vrednostnih papirjev 8,9 milijona din.

Delniška glavnica znaša 40, razne rezerve pa 17,5 milijona.

Bruto dobiček Prizada je znašal 6,58 milijona din, čisti dobiček pa samo 25,756 din.

Direkcija drž. rudnika v Ugljeviku sprejema do 3. novembra ponudbe za dobavo jelovih desk.

LICITACIJE

Pri Stabu šumadijske divizijske oblasti v Kragujevcu bo dne 2. novembra licitacija za dobavo svinjske masti in ovsu.

Pri Stabu komande vojašnice Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Ljubljani (artiljerijska vojašnica) bo dne 4. novembra licitacija za oddajo popravila strehe na objektu V. iste vojašnice.

Radio Ljubljana

Torek dne 1. novembra. 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve — 10.15: Verski govor (dr. Ciril Potocnik) — 10.30: Koncert radijskega orkestra (Grieg; Peer Gynt, suite) — 12.00: Akademski pevski kvintet — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert za dve violini. Izvajata prof. Karlo Rupel in odč. Francka Ornikova — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Nad grobovi (plošče) — 20.30: Mrtvi govore — slovesna zvočna igra (članil rad. igr. družine) — 21.15: Koncert radijskega orkestra — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Spominu rajnih (plošče).

Sreda dne 2. novembra. 12.00: Verdi: Requiem: Requiem e kyrie, Dies irae (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Verdi: Requiem (plošče) — 14.00: Napovedi — 18.00: Mladinska ura: Spominu naših mladih umrlih pesnikov in pisateljev (prof. Fr. Vodnik) — 18.15: Mladinska ura: November v naravi (Miroslav Zor) — 18.30: Meyerbeer: Ples z bakljami (plošče) — 18.40: Vzgoja v družini, II. del (dr. Stanko Gogala) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Prirodopisni kotiček — 20.00: Koncert pevskega zbora z Ježice — 20.45: Grieg: Peer Gynt suite I., II. (plošče) — 21.15: Pevski koncert ge. Mile Kogejve, čl. opern. gledališča — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Duet klavirja in harmonija.

Četrtek dne 3. novembra. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Slovesnica za Slovence (dr. Rudolf Kolarič) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: 10 minut zabave — 20.00: Koncert na klavirski harmoniki, g. Willy Znidaršič — 20.45: Koncert Radijskega orkestra — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne Nebotičnik.

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke

It. Skrobi in svetloka srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.